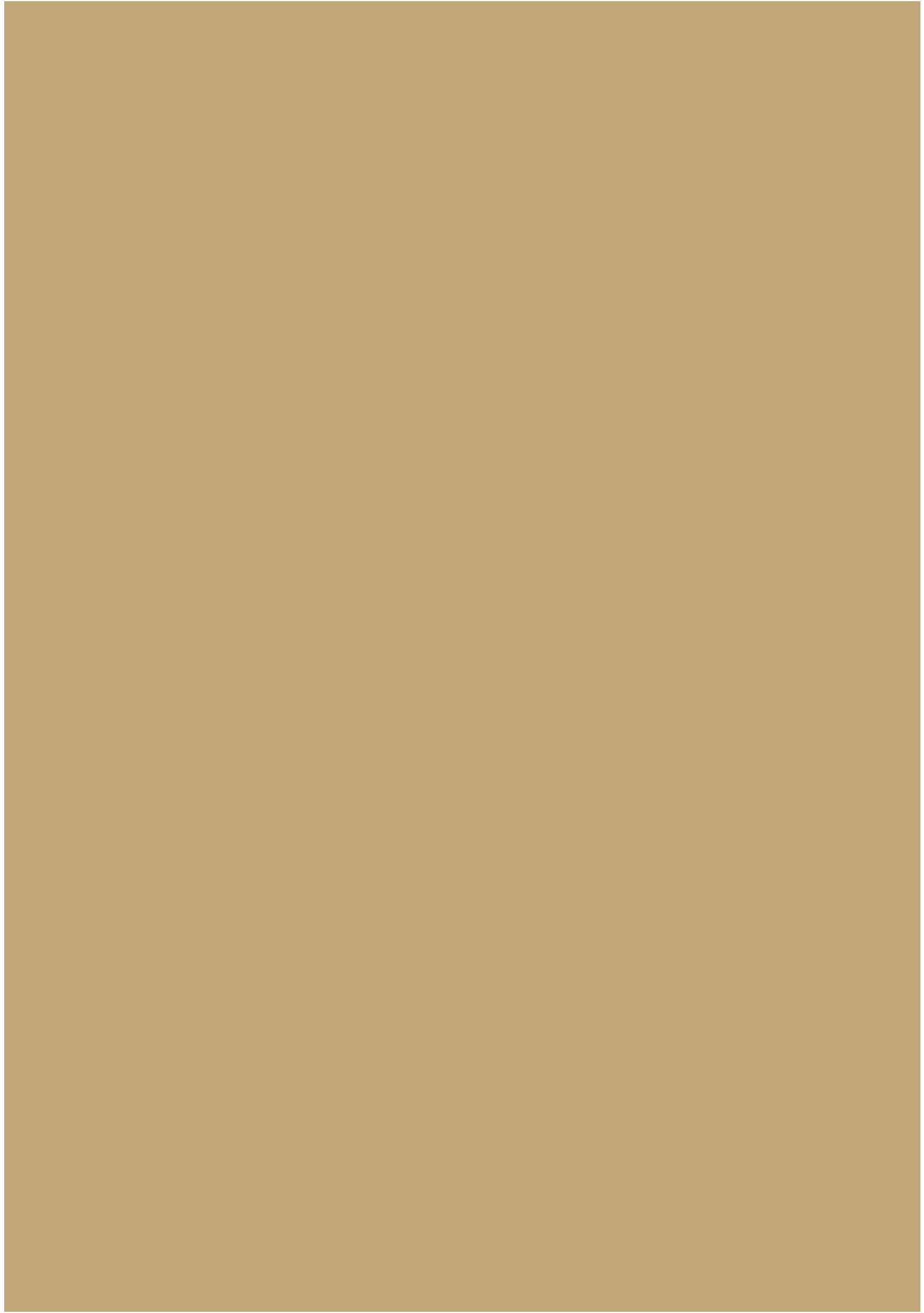

IN AFWACHTING VAN JULLIE TERUGKEER

BRIGITTE WEUSTEN & LIESBETH MOLENBERG

In afwachting
van jullie
terugkeer

*De oorlogsgeschiedenis
van de
Haagse families
Weijl en Cohen*

ROELANTS

Inhoud

Woord vooraf 11

Inleiding 13

INTRODUCTIE Stamvader Antonie Cohen Azn. 17

DEPORTATIE Jacob Weijl 23
Martha Weijl-Cohen en Margot Weijl 61

ONDERDUIK Tonny en Leo Weijl 131
Chella Cohen-Roos en Jette Cohen 217

VLUCHT Jaap en Toon Cohen 245
John Weijl 277

Verantwoording 293

Dankwoord 295

Geraadpleegde bronnen en literatuur 297

Index van persoonsnamen 301

Over de auteurs 307

Stambomen 308

ISBN 978 90 742 4165 6

© 2025 Brigitte Weusten/Liesbeth Molenberg, Nijmegen/Ede

Omslagontwerp en boekverzorging: Gerrit Vroon, Herveld

Binnenzijde omslag: De kaarten van de binnenstad van Den Haag zijn uit 1930. Bron:
Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit, LL.04297gk: 162.s/gev/1930.

Druk: Wilco Art Books, Amersfoort

Verspreiding: Uitgeverij Roelants, Nijmegen

www.roelants.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van auteur en uitgever. *No part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint or any other means without prior written permission from the publisher*

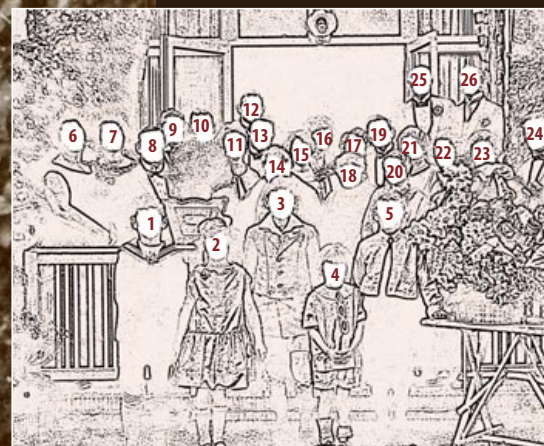
Vertel erover aan uw kinderen
en laten uw kinderen erover aan hun kinderen vertellen
en hun kinderen weer aan de volgende generatie

(Joël 1:3)

Augustus 1925. Familiefeest te Dordrecht, Haag ter gelegenheid van het veertigjarig huwelijk van Grietje en Joseph Weijl-Weijl.

1. Antonie (Tonny) Weijl
2. Jette Sara (Jette) Cohen
3. Joseph (John) Weijl
4. Leo Weijl
5. Jacob Antonie (Jaap) Cohen
6. Rachel (Chella) Cohen-Roos
7. Helena (Hélène) Stoppelman
8. Abraham David (David) Cohen
9. Moritz (Mau) Stoppelman
10. Samson (Semmy) Roos
11. Sophia (Fietje) Roos-Weijl
12. Louis Weijl
13. Hijman Simeon (Simon) Weijl
14. Grietje Weijl-Weijl
15. Hanna (Hans) Weijl
16. Marianne (Martha) Weijl-Cohen
17. Sara Cohen-de Vries
18. ?
19. Jacob (Jaap) Weijl
20. Alida Weijl?
21. ?
22. ?
23. Eva Roos-Rosendaal?
24. Alfred Louis (Fred) Roos
25. Antonie Cohen
26. Joseph Weijl

Woord vooraf

Ooit gaf ik les op het Mondriaan-college in Den Haag over het Rode Kruis-oorlogsarchief. Ik vertelde de verhalen van vervolging en kampen met foto's en documenten voor 80 vmbo-leerlingen, afkomstig uit alle windstreken, die aandachtig luisterden. Na de les kwam er een jongen naar me toe. 'Meneer, op internet lees ik dat de Holocaust is verzonnen. Mag ik dat oorlogsarchief zien?' Een paar weken later kwam hij langs en toonde ik hem de lijsten en de dossiers. Hij stelde vragen, ik antwoordde en nadat de zware archiefdeur achter ons in het slot was gevallen, zuchtte hij en zei: 'Ja, het is dus toch allemaal waar'.

De vervolging die in dit boek wordt beschreven, was mensenwerk. Niet alleen de wetten en verordeningen, maar ook de uitvoering ervan – het vastleggen, controleren, wegvoeren – gebeurde door mensen. Diezelfde werkelijkheid geldt voor de naoorlogse pogingen tot herstel: het vaststellen van plaats en datum van overlijden, het erkennen van onrecht, het bewaren van herinneringen, het doorgeven van verhalen. Ook dat is mensenwerk.

De documenten en getuigenissen die in dit boek zijn samengebracht, laten zien hoe diep vervolging ingreep in levens en families. Ze maken voelbaar wat statistieken of abstracte geschiedenissen vaak niet kunnen overbrengen: de pijn van verlies, de last van schaamte, maar ook de kracht van vriendschap, hoop en verbondenheid. Door de brieven, dagboeken en interviews klinkt steeds weer de stem van gewone mensen in buitengewone omstandigheden: oorlog, bezetting en vervolging. Het toont de bureaucratische ontmenselijking van de vervolgd. We zien Jacob Weijl en zijn familie op foto's, in nette kleding, in plaatsen als Bergen, Wenduine en Scheveningen. De beelden verdwijnen en worden vervangen door kaarten en lijsten, een voorbode van de totale vernietiging. Uiteindelijk is er niets anders dan een naoorlogs standaardformulier van het Informatiebureau van het Nederlandsche Roode Kruis, waar de personalia worden gekoppeld aan een plaats en datum van overlijden.

Het schrijven van deze verhalen is alleen mogelijk dankzij de archieven. Daar bevinden zich de brieven, notities en dossiers die bewijzen dat het echt is gebeurd. De vervolging is geen verzinsel, geen mythe, en zeker geen digitale constructie van kunstmatige intelligentie. De archieven vormen ons collectieve geheugen en geven het onomstotelijke bewijs van wat mensen elkaar hebben aangedaan. Maar die documenten spreken niet vanzelf: het papier ligt nog in het depot, opgeborgen in dozen. Het vraagt om mensen die met kennis, geduld en betrokkenheid de stukken lezen, ordenen en duiden, zodat de

juiste context zichtbaar wordt. Pas dan krijgen de bronnen hun ware betekenis, en juist dat monnikenwerk hebben de auteurs verricht. Dat werk is alleen mogelijk als de archieven toegankelijk en openbaar zijn en onderzoekers worden gefaciliteerd. Overijverige toepassing van regelgeving die bedoeld is om commerciële big-data in toom te houden, past daar niet bij.

Juist daarom is het zo belangrijk deze verhalen te blijven vertellen. In een tijd waarin via sociale media radicalisering en haat worden versterkt, en waarin ontkenning of relativering van de Sjoa steeds luider klinkt, zijn de archieven en getuigenissen onmisbaar. Wie dit boek leest, herkent de krachten die toen ontmenselijking mogelijk maakten en die ook vandaag weer voelbaar en zichtbaar aanwezig zijn.

Het is daarom niet genoeg deze verhalen vluchtig tot ons te nemen via een lcd-scherm. Lees ze samen, lees ze voor in de klas en vertel ze hardop, luister en kijk elkaar in de ogen – zodat duidelijk blijft dat het gaat om mensen, met namen, gezichten en levens die ertoe doen. En dat we de rechtsstaat in ere moeten houden, omdat het de meest efficiënte en rechtvaardige manier van besturen is. Onrecht is in een zeer korte tijd juridisch en bureaucratisch uit te voeren. Het rechtsherstel na de oorlog duurde jaren en is in feite nog steeds niet afgerond. Als deze les was geleerd, had dan veel huidig institutioneel onrecht kunnen worden voorkomen?

Het vertellen en vastleggen van deze verhalen heeft een helend effect. Voor wie betrokken was, voor hun kinderen en kleinkinderen, en ook voor ons als samenleving. Datzelfde geldt voor de documenten, waarop een verdwenen familielid wordt genoemd, en zeker als het een formulier is dat door diegene persoonlijk is ondertekend. Wie luistert naar de stemmen uit het verleden, begrijpt dat humaniteit geen gunst is, maar een grondrecht. Het recht van ieder mens op bescherming, op vrijheid, op gelijkheid is verankerd in onze Grondwet en vormt de basis van onze rechtsstaat. Dit boek herinnert ons eraan hoe kwetsbaar deze waarden zijn. Het werk van de samenstellers van dit boek laat zien dat het mogelijk is die kwetsbaarheid om te zetten in kracht, door niet te zwijgen, maar te vertellen. Door het verleden zichtbaar te maken, wordt het draaglijker en tegelijk betekenisvol voor de toekomst.

Uw rol als lezer is daarin wezenlijk. Door deze verhalen te lezen en verder te vertellen, neemt u verantwoordelijkheid voor het levend houden van de herinnering en voor het beschermen van menselijkheid en mensenrechten. Iedereen die ervoor zorgt, dat jonge twijfelaars worden overtuigd van het bestaan van de Sjoa, zorgt ervoor dat we niet door de geschiedenis worden ingehaald.

Raymund Schütz, najaar 2025

Inleiding

‘Later als je groot bent laat ik het wel eens zien’, antwoordde de moeder van Liesbeth Molenberg steevast als Liesbeth vroeg wat er toch in dat glimmende blauw geruite tasje zat in haar moeders kledingkast. Het geheimzinnige pakketje liet Liesbeth niet los. Soms, als haar moeder niet thuis was, maakte ze het tasje stiekem open en vroeg ze zich af waarom haar moeder toch zo geheimzinnig deed over de vergeelde briefkaarten en al die paperassen. In de loop van de tijd begreep Liesbeth dat het tasje te maken had met de Tweede Wereldoorlog en met het grote verdriet dat haar moeder sindsdien bij zich droeg; haar vader en een van haar broers waren na hun deportatie ‘niet teruggekeerd’, een destijds veel gebruikte zegswijze om de harde werkelijkheid te verzachten. Pas in 1989 kreeg Liesbeth uitleg over het blauw geruite tasje. Liesbeth was 28, haar moeder 63.

Veel overlevenden van de Shoah zwegen over hun oorlogservaringen. Sommigen hun leven lang, anderen begonnen pas te praten op latere leeftijd, zoals Margot Weijl, de moeder van Liesbeth. Zwijgen was voor overlevenden vaak de enige manier om overeind te blijven. Na herhaald verzoek van haar dochter vond Margot de moed om de stilte te doorbreken.

Aan de hand van de briefkaarten, brieven, documenten en paraferalia die Margot in de oorlogsjaren van kamp naar kamp had weten mee te nemen, vertelde ze haar dochter in het voorjaar van 1989 over de tijd dat zij en haar familie niet gewenst waren geweest in het bezette Nederland. Margot vertelde vooral over de feiten, over de levenslange vriendschap met Hetty Speyers-Engers, die ze in kamp Westerbork had leren kennen, over het verdriet om degenen die de oorlog niet hadden overleefd en over haar diep ervaren overlevingsschaamte. Ze voelde zich slecht over het gegeven dat ze had behoord tot een bevoorrechte groep en had kunnen overleven.

Dit interview, dat Liesbeth op band vastlegde, vormde het begin van haar onderzoeksproject. Aanvankelijk las ze vooral boeken over de Tweede Wereldoorlog en de kampen waarin haar moeder en oma gevangen hadden gezeten. Na het overlijden van haar moeder in 2001 begon ze met het duurzaam conserveren van het nagelaten materiaal en het scannen van tientallen foto’s die dankzij burens en bekenden de bezetting hadden overleefd.

Ongeveer in de zelfde tijd dat Liesbeth haar moeder interviewde vertrouwde mijn schoonmoeder Jette Cohen, met wie ik een goede en warme band had, mij in een onbewaakt ogenblik toe dat zij in de oorlog had moeten onderduiken, op wel zeventien verschillende adressen. Ik durfde niet door te vra-

gen. Later kwam zij daar nooit op terug. Ze behield het zwijgen over die donkere periode tot haar dood in 2003.

In 2013 sloot ik me aan bij het door Liesbeth gestarte project en kreeg zo een tweede kans om te achterhalen wat mijn schoonouders in die periode hadden doorgemaakt. Liesbeth is evenals mijn echtgenoot een achterkleinkind van Antonie Cohen (1859-1935). Haar oma, Martha Weijl-Cohen, en mijn mans oma, Chella Cohen-Roos, waren niet alleen schoonzussen, ze waren ook dikke vriendinnen. Ook hun dochters Margot Weijl en Jette Cohen deelden een hechte vriendschap.

Liesbeth en ik begonnen met het transcriberen en annoteren van de bewaard gebleven correspondentie, van diverse documenten en van het interview met Liesbeths moeder. We ontvingen dagboeken en brieven van andere familieleden en bekenden, interviewden overlevenden van Westerbork en Theresienstadt, bezochten archieven, zowel fysiek als digitaal, en speurden in boeken en kranten en op internet. Voortschrijdend inzicht en de geregelde vondst van net dat ene ontbrekende puzzelstukje hielden ons gemotiveerd.

We overwogen een boek te maken, alleen voor familie en onderzoekers, in een kleine oplage, maar naarmate ons materiaal en onze kennis groeiden, veranderden onze plannen. We zouden een boek maken voor een breder publiek.

De research liet Liesbeth en mij niet onberoerd, met name bij het herlezen van de briefkaarten, de brieven en de dagboeken. We voelden het verdriet, de angst en de zorgen om de ander. We voelden de vernederingen en de uitsluiting waaronder onze familie had geleden. We voelden de kracht van de familiebanden, niet alleen die tussen de Haagse gezinnen Weijl-Cohen en Cohen-Roos, maar ook die met neven en nichten en familie in Leiden en Arnhem. We raakten onder de indruk van ieders veerkracht. We begrepen dat je beter elkaar hoop kon geven dan je angsten tonen. We begrepen dat de overlevenden niet achterom wilden kijken, dat ze de oorlogsellende niet wilden oprakelen en de schaamte door de vernederingen en uitsluiting niet opnieuw wilden voelen. We begrepen het zwijgen. Op Liesbeths moeder na reageerden de nakomelingen van Antonie Cohen die de bezetting meemaakten steeds zeer terughoudend op vragen van kinderen of kleinkinderen over hun ervaringen tijdens de oorlog. Als mijn man toen hij klein was aan zijn oma Chella vroeg om wat over de oorlog te vertellen, dan hield ze het af: 'Laten we daar maar niet over praten jongen, dat was zo'n nare periode.' En hij voelde dat zo'n vraag stellen aan zijn moeder helemaal taboe was.

Liesbeth en ik namen de taak op ons om de verhalen die ouders, ooms en tantes niet konden vertellen, door te geven aan de volgende generatie, met als centrale vraag: wat deden de kinderen en kleinkinderen van Antonie Cohen om aan de Jodenvervolgung te ontkomen? In de zes hoofdstukken die volgen op de introductie van stamvader Antonie Cohen hebben telkens één of twee personen de hoofdrol.

In elk hoofdstuk krijgt de hoofdpersoon of krijgen de hoofdpersonen een levensbeschrijving waarbij de nadruk ligt op de oorlogsperiode. Daarnaast zijn in elk hoofdstuk originele en getranscribeerde correspondentie en documenten uit de oorlogsjaren opgenomen alsook foto's, krantenberichten en ander illustratiemateriaal, zoals afbeeldingen van paraferalia of teksten uit andere publicaties en interviews. In het hoofdstuk over Jacob Weijl bijvoorbeeld zijn herinneringen van de niet onomstreden Friedrich Weinreb (1910-1988) aan Jacob Weijl te lezen uit de tijd dat ze beiden in Westerbork in de strafbarak zaten. In het hoofdstuk over Martha Weijl en haar dochter Margot is een deel van een interview geplaatst met de voormalige huishoudelijke hulp van het gezin uit een in 2019 verschenen boek over 99-jarigen. Het hoofdstuk over Tonny en Leo Weijl bevat een uitgebreid interview met Martha Dijkstra-Schaap in wier ouderlijk gezin in Munnekeburen Leo ruim een jaar zat ondergedoken. Martha is inmiddels bijna 95 en heeft nog levendige herinneringen aan de tijd dat haar ouders de onderduikers Leo Weijl en Sam Waterman opnamen.

Voor dit boek hebben Liesbeth en ik een grote hoeveelheid bronnen van verschillende soorten kunnen raadplegen. De basis van dit boek is echter de inhoud van het glimmende blauw geruite tasje uit de kledingkast van Liesbeths moeder.

Nijmegen/Ede, najaar 2025

Brigitte Weusten en Liesbeth Molenberg

S T A M V A D E R

Antonie Cohen Azn.

(1859-1935)

Antonie Cohen

Augustus 1924, Antonie Cohen en zijn tweede echtgenote Sara de Vries.

De stamvader van de hoofdpersonen van dit boek is ANTONIE COHEN, geboren op 9 april 1859 in Stad Almelo. Zijn gehele werkzame leven was Antonie koopman. Eerst in Almelo, later in Amsterdam en Arnhem, en vanaf 1894 in Den Haag.

Antonie trouwde op 12 augustus 1885 te Borculo met Jette Rozendal, een winkeliersdochter, geboren op 16 november 1862 te Borculo.

Het echtpaar vestigde zich te Stad Almelo, waar op 9 oktober 1886 hun zoon David werd geboren. Evenals zijn vader Abraham Cohen was Antonie destijds van beroep koopman, vermoedelijk in textiel en manufacturen.

Het huwelijksgeluk van Antonie en Jette was slechts van korte duur; op 13 maart 1888 overleed Jette, 25 jaar oud. Zoon David was op dat moment nog geen anderhalf. In het *Weekblad voor Israëlitische huisgezinnen* plaatste Antonie een bericht van het overlijden van zijn 'geliefde echtgenoot', 'mij nalatende een Zoontje, nog te jong om zijn verlies te beseffen'.

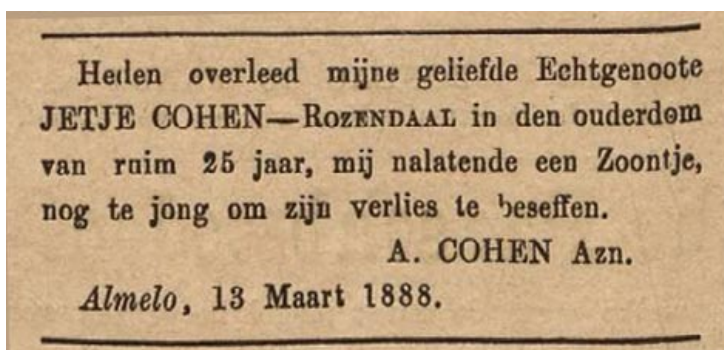
Ruim een jaar na de dood van Jette verhuisde Antonie naar Arnhem, waar hij in de binnenstad zijn handel voortzette. Zelf ging hij wonen aan de Klarendalsingel, de huidige Sonsbeeksingel, samen met David en zijn tweede echtgenote Sara de Vries, die op 26 mei 1861 in Harlingen was geboren. Een van de getuigen bij hun huwelijk in Arnhem op 27 december 1889 was Jacob Roos, een bevriend textielondernemer uit Arnhem. Op dat moment kon niemand bevroeden dat Jacob Roos 25 jaar later de schoonvader zou worden van Antonies zoon David.

In het gezin van Antonie en Sara werd op 13 april 1881 dochter Marianne geboren. Ze noemden haar Martha.

Arnhem bleek te klein voor het koopmansbloed van Antonie Cohen. Hij zag in het westen van het land meer mogelijkheden om de textiel uit zijn geboortestreek aan de man te brengen. Hij vertrok naar Den Haag waar hij in 1894 aan de Zeestraat 34

Antonie Cohen en zijn eerste echtgenote Jette Rozendal. Jette overleed op 13 maart 1888. De foto zal tussen 1885 en 1888 zijn gemaakt.

Overlijdensadvertentie Jette Cohen-Rozendal. Haar meisjesnaam is niet correct geschreven. In: *Weekblad voor Israëlitische huisgezinnen* van 16 maart 1888.

Advertentie in het *Weekblad voor Israëlitische huisgezinnen* van 18 september 1896.

1902, Sara de Vries, de tweede echtgenote van
Antonie Cohen.

1932, Margot Weijl met haar grootouders Sara Cohen-de Vries en Antonie Cohen.

1921, Berlijn. Antonie Cohen rust met zijn arm op het bord van Lloyd. Rechts naast hem zit zijn tweede echtgenote Sara de Vries.

Alles moet weg.

Brand! Brand! Brand!

Al de onderstaande prima Goederen door water en vuur beschadigd, worden deze week **Uitverkocht** voor zulke bespottelijk goedkope prijzen, dat men zich nauwelijks een denkbeeld daarvan kan vormen.

Fijne Dames Chemises, Nachtpajonnen, Pantalons, Rokken, Servetten en Tafellakens, Damasten Tafelstellen, Linnen en Water-tvist voor Beddelakens, Jaeger-Ondergoederen, Corset-Tailles.

Tapijten, Karpetten, Vloerkleeden, echte Fransche Vitrages, Tule, Vitrages, enz. enz.

A. COHEN Azn.,

Verkoophuis

INSULINDE,

Spuistraat 39a,

Het verkoophuis is geopend van 's morgens 10 tot 12, van 2 tot 5 en van 7 tot 10 uur. Bij overvolle drukte zullen wij genoodzaakt zijn telkens een half uur te sluiten.

Twee advertenties naast elkaar van de vader en de aanstaande schoonvader van Martha Weijl-Cohen in de *Haagsche Courant* van 24 april 1900.

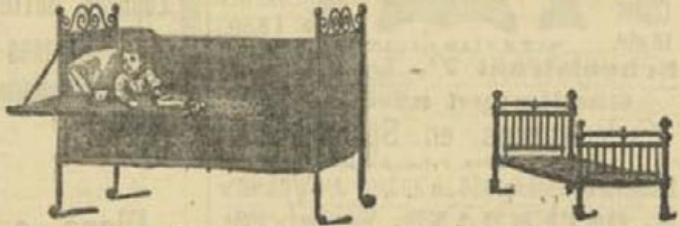
Verkoophuis Insulinde begon. In grote advertenties prees hij zijn huishoudtextiel, manufacturen en kleding aan, 'alles ondenkbaar goedkoop'. Al na een jaar kon hij zijn verkoophuis in een groter pand onderbrengen, Spuistraat 39A, en ging hij met zijn gezin boven de winkel wonen.

In later jaren is de textielzaak van Antonie Cohen gevestigd geweest op diverse adressen in Den Haag. Ook gebruikte hij meerdere namen: Verkoophuis Insulinde, Magazijn Insulinde en Twentsch Linnenmagazijn.

Al met al floreerden de zaken. Hij breidde zijn assortiment uit en opende in 1899 filialen in Rotterdam en Amsterdam.

BELANGRIJK BERICHT

van de firma **JOSEPH WEIJL**,
eenigst en uitsluitend adres
Boekhorststraat 129.

Alvorens uwe inkoop te doen, raadpleegt s. v. p. eerst de prijzen en kwaliteiten in bovenstaand Magazijn. Uitsluitend deze week op alle Bedden en Ledikanten

Finale Uitverkoop wegens Verbouwing

met een extra korting van vijf procent, zegge 5 procent.

Let s. v. p. vooral aandachtig op onderstaande prijsnoteering.

Enorme voorraad Ledikanten van af f 3.50.
2-persoons Beddetijken van af f 1.05.
2-persoons Bed, Peluw en Kussens van af f 4.50.
1-persoons Zeegrass-Matrassen van af f 2.—.
Kapk-Matrassen, eerste kwaliteit, van af f 6.90.
Grootste keuze in Veeren Bedden met zuiver linnen gewaste tijk en prima stofvrije Veeren van af f 26, desverkiezende in 't bijzijn der koopers gevuld.
Met het oog op de schoonmaak voor Huismoeders, Crème Vitrages, dubbel breed, beide kanten geschulpt, van af f 12½ cent.
Crème Balfranje van af f 7½ cent.

SPECIALE INRICHTING VOOR REPARATIËN,

desnoods in 4 uur geleverd als nieuw, netjes, solide en billijk.

KARPETTEN	3 X 2	3½ X 2½	4 X 3	4½ X 3½	5 X 4
	f 12.15	f 12.75	f 14.40	f 16.50	f 17.50

uitsluitend eerste kwaliteit Koehaar.

Engelsche Ledikanten van af f 9.50.
Kinder-Ledikanten, zeer hoog met Beddegoed, compleet, f 6.50.
2-persoons eerste kwaliteit Kapok-Matras met prima Satijn stores v. af f 13.50
Japan Matten en Axminster Kleedjes van af 30 cent.
De laatste Piqué en Kanten Bedspreien van af f 0.75.
Ruststoelen met Kussens compleet f 7.50. Gemaakte Beddelakens, 2-persoons 65 ct. Kussensloopen 16 ct. Satijn Dekens, thans 15.75. Wollen Dekens, 2-persoons 12.45.
Prachtige collectie Vloerzeilen en Linnenma.

Dames het is werkelijk in Uw belang U eens de moeite te getroosten, om U te overtuigen van deze buitengewone goedkope aanbieding.

Het Magazijn zal van af Vrijdag-avond tot en met Maandag-morgen wegens feestdagen gesloten zijn.

Aanbeveleend,

Firma JOSEPH WEIJL,
Attentie s. v. p. Boekhorststraat No. 129.

In krantenadvertenties richtte Antonie zich meestal direct tot de dames. Zij waren het toch vooral die textiel en manufacturen kochten in de tijd dat er nog weinig confectie op de markt was. Advertenties van zijn verkoophuis of magazijn ondertekende hij met A. Cohen Azn. Het patroniem Azn. – Abrahams zoon – gebruikte hij ongetwijfeld om zich te onderscheiden van de vele anderen met de naam A. Cohen.

Sara Cohen-de Vries, omstreeks 1925.

De vestiging in Amsterdam werd in 1906 overgenomen door het Almeloosch Linnenmagazijn. Met het filiaal in Rotterdam stopte Antonie begin 1932. Na de sluiting van de winkel in Amsterdam investeerde Antonie het met textiel uit Twente verdiende kapitaal in de vastgoedhandel via veilingen. Daarbij richtte hij zich vooral op panden in het centrum van Den Haag.

In 1907 verhuisde het gezin van Antonie van de Spuistraat naar het Bezuidenhout. Meer en meer betrok hij zijn zoon David bij zijn textielonderneming. In 1913 kreeg deze de leiding van Magazijn Insulinde aan de Spuistraat 62.

Een jaar later trouwde David en gingen hij en zijn echtgenote Rachel (Chella) Roos boven de zaak wonen. Daar werden hun drie kinderen geboren.

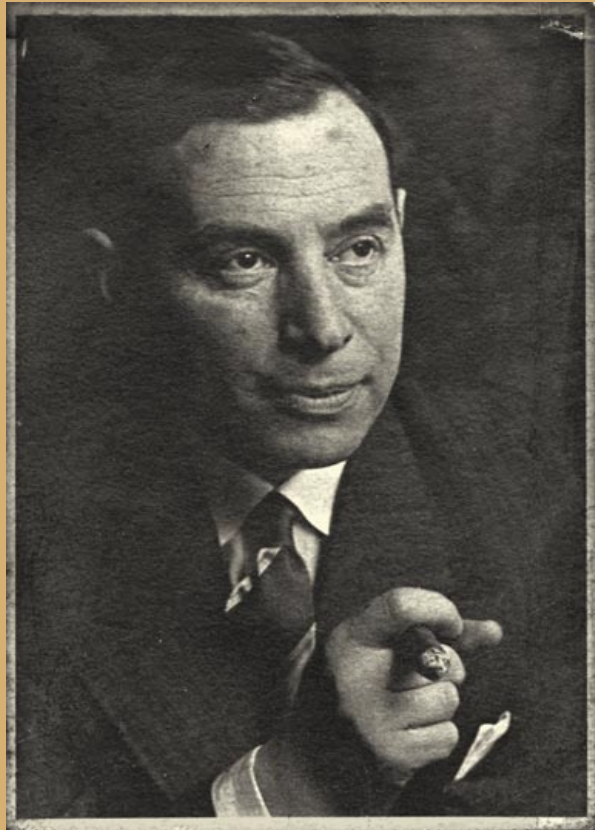
Na het overlijden van David eind 1932 moest de nog enige winkel van Antonie Cohen aan de Spuistraat 62 de deuren sluiten.

Dochter Martha is nooit bij de textielhandel van haar vader betrokken geweest. Zij trouwde in 1912 met de advocaat-procureur Jacob Weijl. Martha en Jacob kregen drie zonen en een dochter.

Antonie Cohen overleed op 3 november 1935 te Den Haag. Zijn echtgenote Sara Cohen-De Vries overleed op 30 mei 1942, eveneens in Den Haag.

Overlijdensbericht van Antonie Cohen in de *Haagsche Courant* van 4 november 1935.

Jacob Weijl

(1889-1943)

J. Weijl

Jacob (Jaap) Weijl en Marianne (Martha) Cohen traden op 12 november 1912 in het huwelijk te Den Haag.

JACOB (JAAP) WEIJL werd geboren op 4 februari 1889 in Den Haag. Hij was het tweede kind van stoffenhandelaar Joseph Weijl en Grietje Weijl. Jacob had een oudere zus, drie jongere zussen en twee jongere broers, van wie er een in 1891 overleed op eenjarige leeftijd. Jacob volgde van 1901 tot 1907 het Eerste Gymnasium, het latere Haganum in Den Haag en startte daarna met de studie rechten in Leiden. Op 15 februari 1902 werd hij bar mitswa.

Na het doctoraal-II-examen op 2 februari 1912 en zijn promotie op 'Stellingen' drie maanden later bij hoogleraar Willem van der Vlugt werd hij op 10 mei 1912 beëdigd als advocaat en procureur. Hij woonde op dat moment op Lange Poten 17a te Den Haag, waar hij ook kantoor hield.

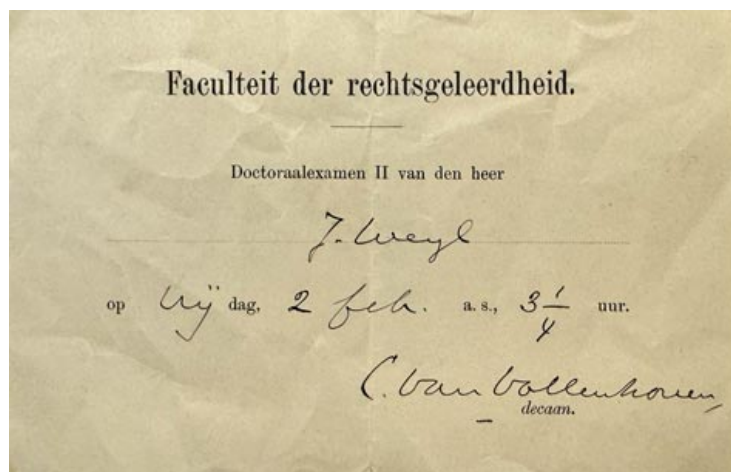
In de tuin van J.P. Coenstraat 17 Den Haag, vlnr Martha, Joseph (John), Jacob en Antonie (Tonny) Weijl, 1918.

Op 12 november 1912 trouwde hij met Marianne (Martha) Cohen. Tussen 1913 en 1926 kregen zij drie zonen en een dochter: Joseph (John), Antonie (Tonny), Leo en Sara Margot, die kortweg Margot of Zus werd genoemd. Op 5 juli 1917 verhuisde het gezin naar J.P. Coenstraat 17 te Den Haag, terwijl de praktijk gevestigd bleef op Lange Poten. In 1930 werd Jacobs jongere broer Hijman Simeon (Simon) Weijl compagnon in de advocatenpraktijk.

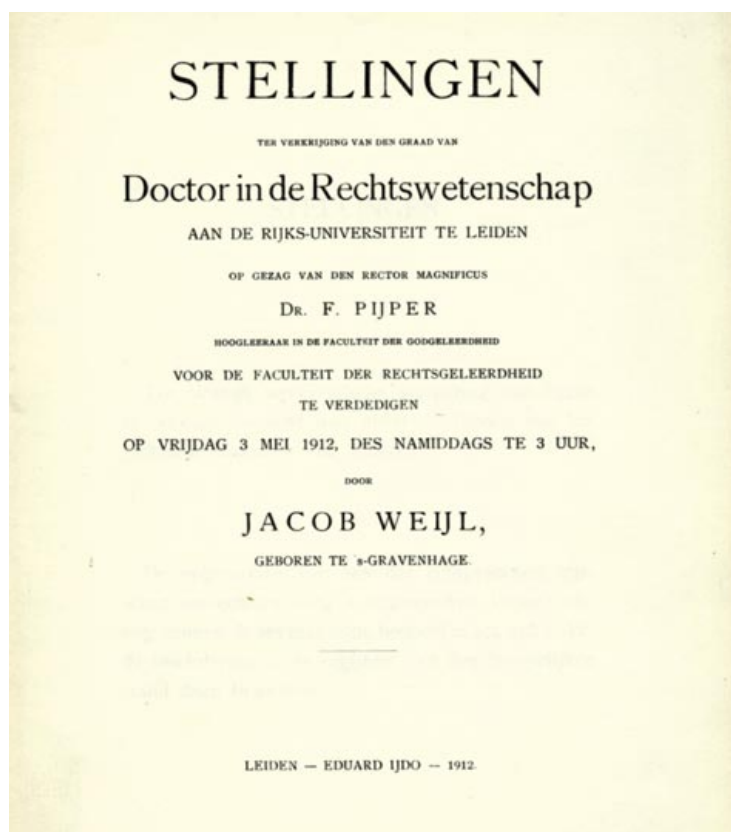

Aankondiging van de bar mitswa van Jacob Weijl op 15 februari 1902 in het *Nieuw Israëlietisch Weekblad* van 7 februari 1902.

Op 2 februari 1912 slaagde Jacob Weijl voor het doctoraalexamen II aan de Faculteit der rechtsgeleerdheid te Leiden.

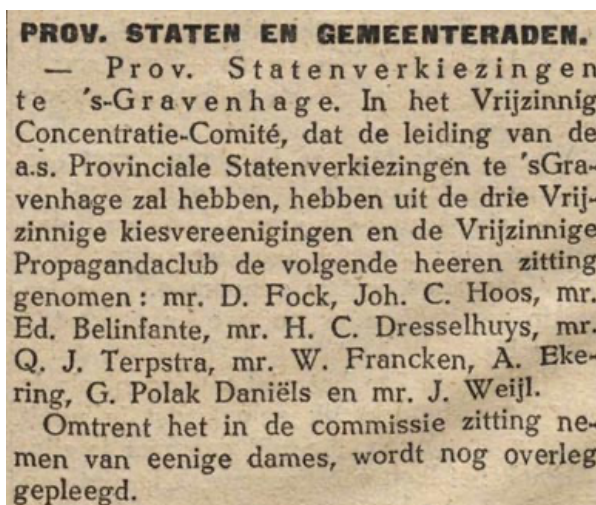
Drie maanden na zijn afstuderen promoveerde Jacob Weijl op 'Stellingen'.

Het Vaderland meldde op 10 mei 1912 de beëdiging van Jacob Weijl als advocaat en procureur.

Bericht in de Delftsche Courant van 8 december 1925. Jacob Weijl bepleitte snellere rechtspraak.

Bericht in het Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad van 27 maart 1916. Jacob Weijl was actief voor de Vrijzinnig Democratische Bond, een progressief liberale partij.

J.P. Coenstraat 17 Den Haag, per 5 juli 1917 het woonhuis van het gezin van Jacob en Martha Weijl-Cohen.

Vrijzinnigen!
Stemt Joëls
Lijst 3, nummer 3.

M. Joëls Jr. toonde zich een **man van karakter**, en een **stoer werker**. Hij stond in den Gemeenteraad op de bres voor **vrijzinnige** beginselen, in het bijzonder ten aanzien van de gemeentelijke **grondpolitiek** en de **Volkshuisvesting**. Hij **verdedigde** aldus krachtig hetgeen **vooruitstrevende vrijzinnigen vóór hem tot stand brachten**. Wij wekken U op te stemmen op Joëls,

No. 3 van Lijst 3

Ir. G. Beerenborg	Mr. J. W. de Kanter
Mr. E. Belinfante	Mr. A. Loeb 1197
Th. B. V. Dill	A. Simons Mzn.
A. H. Edersheim	Dr. J. Teixeira de Mattos
M. J. Goudsmit	Mr. J. Weijl

Advertentie in de *Haagsche Courant* van 22 juni 1931. Jacob Weijl steunde de kandidatuur van Michel Joëls bij de verkiezingen voor de Haagse gemeenteraad namens de Vrijzinnig Democratische Bond. Na de Nederlandse capitulatie in mei 1940 maakte Joëls een einde aan zijn leven.

Naast zijn werk als advocaat en procureur in een grote verscheidenheid aan zaken was Jacob voor de Tweede Wereldoorlog een actief lid van de NAV, de Nederlandse Advocaten Vereniging, en van zeer veel sociaal-culturele organisaties, zowel in de Joodse als in de niet-Joodse gemeenschap van Den Haag. Hij zette zich onder meer in voor vluchtelingen, hulpbehoevenden, minvermogenen, stedelijke feestelijkheden en de Israëlitische gemeente in Den Haag. Bij veel organisaties fungeerde hij als voorzitter. Ook toonde Jacob zich politiek betrokken. Hij was een actief lid van de Vrijzinnig Democratische Bond, een progressief-liberale partij.

Jacob liet graag van zich horen; hij schreef geregeld brieven naar kranten en tijdschriften, die dan ook werden geplaatst, onder meer over de noodzaak van snellere rechtspraak.

Berlijn 1925, vlnr Hijman Simeon (Simon) Weijl, Martha Weijl-Cohen en Jacob Weijl.

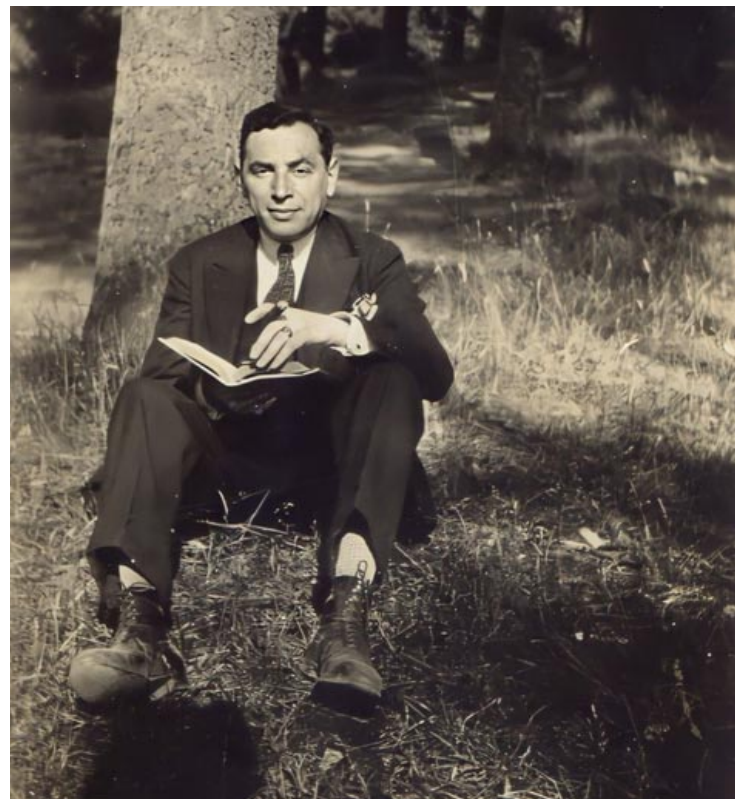
De kinderen Weijl in 1928. Vlnr Leo, Tonny, John en Margot.

Margot met haar ouders Martha en Jacob Weijl-Cohen in Scheveningen, augustus 1929.

Wenen 1926, Jacob Weijl, links, en Simon Weijl.

Bergen 1928, Jacob Weijl.

Het gezin van Jacob en Martha Weijl-Cohen op vakantie in Bergen, 1928.
Vlnr John, Martha, Leo, Jacob, Margot en Tonny.

Wenduine, België, Margot met haar ouders Jacob en Martha Weijl-Cohen, 1935.

Boulevard Wenduine, België, Margot en haar vader Jacob Weijl, 1935.

Wenduine, België, Martha en Jacob Weijl-Cohen, 1935.

Aan het strand in Scheveningen, 1931. Vrnl op de voorgrond Martha, Margot, Jacob en Tonny Weijl.

Familiefoto uit 1925. De vier volwassenen op deze foto zouden de oorlog niet overleven; zij werden op 26 maart 1943 in Sobibor vergast. Uiterst rechts Simon Weijl, broer van Jacob Weijl. Naast hem zijn vrouw Jet. Links de moeder van Jet, Elsie van der Hove-Bloemendal, en midden achter Jets vader Bernard van der Hove. Het kind in het midden is Tonny Weijl, zoon van Jacob Weijl en Martha Weijl-Cohen.

1931, Grietje Weijl-Weijl met haar dochter Hanna (Hans) Weijl.

Aankondiging in de *Winschoter Courant* van 27 mei 1930 van het voorgenomen huwelijk van Simon Weijl en Jet van der Hove.

Portret van Hanna (Hans) Weijl uit 1928. Hanna was een zus van Jacob en Simon Weijl. Ook Hanna werd op 26 maart 1943 vergast in Sobibor. Hun andere zus, Alida Weijl, overleed op dezelfde dag in Sobibor; van haar is geen foto bewaard gebleven.

Elly Dorette (Elly) Weijl (1931-1943) en John Bernard (John) Weijl (1934-1943) met hun vader Hijman Simeon (Simon) Weijl (1898-1943). De foto dateert van 1936.